Autor Guste Santini
Srijeda, 28 Travanj 2004 21:01

Prethodni stand by aranžman s MMF-om nije ostvaren. O njemu se ne raspravlja što pokazuje «tolerantnost» MMF-a. Pristupilo se pregovorima da se definira novi stand by aranžman.

Centralni problem je preveliki deficit Proračuna u prošloj godini ali i «neprihvatljiv deficit Proračuna u ovoj 2004. godini. Tako na problem gleda MMF. Hrvatska, pak, strana ima potpuno drugačije viđenje problema. Naime, iz Proračuna i realnih kretanja je vidljivo da nije moguće pokriti rashode planiranim prihodima i da će najvjerojatnije doći do većeg deficita nego što je to Proračunom predviđeno. O kakvim je problemima riječ dovoljno govori «oživljavanje» nelikvidnosti što je samo drugi izraz za protuzakonitu emisiju novca. Što se tiče nelikvidnost već danas možemo reći da je ona veća nego što je to bila na kraju mandata prethodne vlasti.

Rasprava o Proračunu je zapravo rsprava o deficitu platne bilance. Još preciznije vanskotrgovačka bilanca je temeljni problem. Samo da podsjetim u prošloj 2003. godini Hrvatska je uvezla više robe i usluga nego što je izvezla za 7 milijardi $. Ima li se u vidu BDP od 28 milijardi $ znači da je raspoloživi proizvod bio za četvrtinu veći od ostvarenog. Jasno da to nije moguće održati na dugi rok. Pri tome valja imati u vidu da je Hrvatska stalno u vanjskotrgovinskom deficitu od 1995. godine. Ukupan deficit iznosi fantastičnih 40 milijardi $.

Inozemni dug (bez devizne štednje stanovništva od desetak milijardi $) iznosi 24 milijarde $ što znači da se ubrzano približava po svojoj veličini BDP-u. Realno je očekivati da će se on u ovoj godini sasvim približiti BDP-u.

Sevisiranje duga zapravo je pravi problem. Samo 5% na 24 milijarde $ predstavlja godišnju obvezu od 1,2 milijarde dolara. Ovom valja pridodati i milijardu $ prihoda inozemnim investitorima (lani je ovaj po ovoj osnovi «iz Hrvatske izašlo» 1,2 milijarde $), te najmanje 300 milijauna $ obveza po deviznoj štenji. To je potrebno pokriti s deviznim rezervama od 7,7 milijardi $. Pri tome valja imati u vidu dospjeli anuitet po osnovi duga prema inozemstvu od 3,7 milijarde $ u ovoj godini. Ostavljam čitaocu da rješi jednadžbu ako pretpostavi (više nego optimistički) da će stopa rasta BDP u ovjoj godini iznositi 5% ili 1,4 milijarde $.

Svima je jasno da Hrvatska nije u stanju servisirati naznačene obveze bez ozbiljnih poteškoća. Promjena tečaja kune u kratkom roku neće dati rješenja. Smanjenje opće i zajedničke potrošnje nije realno. Cijenu će platiti zaposleni i nezaposleni. to je okvir u kojem se vode pregovori s MMF-om.

Gospođa Martina Dalić kao izvrstan ekonomski analitičar pravi je sugovornik MMF-u. Obe će strane naći modus vivendi jer je sasvim jasno da samo razumna politika može biti prihvatljivo rješenje. MMF-u, WB i WTO-u nije potreban slučaj tim više što je Hrvatska igrač na Balkanu koji ima i imat će vrlo značajnu ulogu. Tako valja tumačiti izjavu premijera Sanadera u Strasbourgu. U tom smislu očekujem više kooperativnosti na relaciji MInistarstvo financija i HNB.

Kao što je najavljeno izdavanje obveznica od strane WB-a će pričekati kraj godine kako bi se osigurala kooperativnost Hrvatske. Prema tome zaključujem: potpisat će se novi stand by

aranžman.

Visoka zduženost i ovisnost o uvozu mora biti argument u pregovorima s Hrvatske strane i osnova da se MMF-u jasno ukaže na moguće posljedice ukoliko se ne dinamizra privredni razvoj.